

Stanowisko Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów z dnia 13 lutego 2026 r.

w sprawie zwrotu odsetek bankowych narosłych od środków przekazywanych przez Wojewodę Śląskiego w formie dotacji celowych i innych środków (np. z Funduszu Pracy)

W związku z praktyką stosowaną przez Śląski Urząd Wojewódzki, polegającą na ujmowaniu w umowach dotacyjnych oraz innych umowach przekazujących środki (np. z Funduszu Pracy) zapisów mających na celu zobowiązanie jednostek samorządu terytorialnego do zwracania odsetek bankowych narosłych od środków przekazywanych przez Wojewodę Śląskiego apelujemy o zaprzestanie tych praktyk.

Zgodnie z **ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego:**

- art. 4 pkt 11: „Źródłami dochodów własnych gminy są: (...)

11) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej”,

- art. 5 pkt 11: „Źródłami dochodów własnych miasta na prawach powiatu są: (...)

11) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych miasta na prawach powiatu, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej”

oraz

- art. 6 pkt 9: „Źródłami dochodów własnych powiatu są: (...)

9) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych powiatu, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej”.

Jest to zasada generalna stanowiąca, że wszystkie odsetki narosłe od środków zgromadzonych na rachunkach gmin i powiatów stanowią ich dochód własny. Od tej jasno sformułowanej, generalnej zasady możliwe wyjątki mogą wynikać jedynie z odrębnych przepisów.

Wyjątek taki znajduje się np. w art. 14 ust. 4d ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. W nim ustawodawca jasno wskazał, że odsetki bankowe nie stanowią dochodu danej jednostki, a należy je zwrócić na wydzielony rachunek prowadzony w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Stosowanie przez Śląski Urząd Wojewódzki w umowach zapisów wskazujących, że dochód własny gminy/powiatu należy zwrócić na konto Wojewody nie znajduje oparcia w przepisach prawa. Zapisy umowy nie mogą zmieniać powszechnie obowiązującego prawa.

Mnogość różnego rodzaju zapisów stosowanych przez poszczególne wydziały Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w umowach dotacyjnych wskazuje na brak jednolitej linii interpretacyjnej w samym Śląskim Urzędzie Wojewódzkim. Potwierdzeniem tego jest fakt, że w części umów w ogóle nie ma zapisów obligujących jst do zwrotu odsetek.

Do najczęstszych zapisów dotyczących zwrotów odsetek bankowych stosowanych przez ŚUW należą:

- powołanie się na art. 255 ustawy o finansach publicznych.

Zapis ujmowany jedynie w części umów dotacyjnych na finansowanie zadań zleconych np. na finansowanie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Linia orzecznicza Naczelnego Sądu Administracyjnego jednoznacznie obala pogląd jakoby do odsetek bankowych należało stosować zapisy art. 255 ustawy o finansach publicznych (wyroki: sygn. I GSK 1577/22 z 23 września 2025 r., I GSK 819/22 z 28 maja 2025 r., I GSK 820/22 z 28 maja 2025 r. oraz I GSK 772/21 z 9 listopada 2021 r.),

- zapis: „z uwagi na szczególne zasady rozliczania przyznanej z budżetu państwa dotacji Gmina zobowiązana jest zwrócić odsetki bankowe...” – brak wskazania podstawy prawnej zwrotu odsetek. Sam fakt, że dotacje zgodnie z art. 126 ustawy o finansach publicznych są to *podlegające szczególnym zasadom rozliczania środki z budżetu państwa (...)* nie może być postawą żądania zwrotu innych środków stanowiących dochód własny gminy/powiatu,
- zapis „...odsetki bankowe od przyznanej dotacji pomniejszają kwotę dotacji”. Zapis nie poparty żadną podstawą prawną i w praktyce nie dający się zastosować, szczególnie w przypadku dotacji wykorzystywanych do końca roku budżetowego, gdy odsetki bankowe za ostatni miesiąc roku naliczają się w pierwszych dniach kolejnego roku budżetowego.

O wyjaśnienia w sprawie zwrotu odsetek poproszona została również Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach, która nie pierwszy raz przyznała rację samorządom. W ostatnim czasie pismem WA.5210.125.2025 z dnia 22 grudnia 2025 r. jasno powierdziła, że „Odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych są źródłem dochodów własnych gmin i powiatów (...)”.

Żądania Wojewody stawiają samorządy w trudnej sytuacji. Z jednej strony Wojewoda grozi brakiem przyjęcia rozliczenia końcowego dotacji (niejednokrotnie opiewającej na milionowe kwoty) w przypadku niezwrócenia kwoty odsetek na rachunek bankowy Wojewody, z drugiej strony zwrot dochodów własnych bez podstawy prawnej może narazić samorządy na zarzut niegospodarności.

Ponadto w celu poprawnego naliczenia odsetek od każdej dotacji z osobna należy dokonać „ręcznie” wycień w kontekście każdej umowy, zadania, liczby dni środków na rachunku bankowym (nie tylko w zakresie rachunku, na który są przekazywane środki, ale również rachunków dysponentów środków budżetowych dokonujących wydatków w tym zakresie). Generuje to koszty po stronie samorządów. Dotyczą one w szczególności kosztów pracy pracowników, którzy muszą dokonywać czynności w zakresie naliczania przedmiotowych odsetek.

Problem zyskuje na aktualności w związku z realizacją **Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej**. Bezpodstawne ujmowanie przez Wojewodę w umowach dotacyjnych żądań zwrotu odsetek stanowiących dochód własny samorządów może wpłynąć na rozliczenie dotacji przyznanych na tak ważne zadania związane z bezpieczeństwem nas wszystkich.

Śląski Związek Gmin i Powiatów

Piotr Kuczeń
Przewodniczący Związku